

2. Військовий інститут Київського національного університету імені Тараса Шевченка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mil.univ.kiev.ua/>
3. Петрухін В. С. До проблеми військового перекладу: стан і перспективи його розвитку в Україні / В. С. Петрухін // Електронний журнал семінару “Теорія і практика військового і технічного перекладу” кафедри іноземних мов Львівського державного університету безпеки життєдіяльності [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ejournal.at.ua>
4. Академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.asv.gov.ua/>
5. Харківський університет Повітряних сил імені Івана Кожедуба [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.hups.mil.gov.ua/>
6. Національний університет оборони України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://naou.mil.gov.ua/>
7. Державна льотна академія України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.glau.kg.ua
8. Севастопольський військово-морський інститут імені П. С. Нахімова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://svmi.com.ua/news.php>
9. Кафедра іноземних мов та технічного перекладу Львівського державного університету безпеки життєдіяльності [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ubgd.lviv.ua/index.php?id=77>

Статтю подано до редколегії
10.04.2011 р.

УДК 378.7:631

Н. Я. Вовчаста – кандидат педагогічних наук, старший викладач Львівського державного університету безпеки життєдіяльності

Застосування мовленнєвої діяльності на практичних заняттях з іноземної мови за професійним спрямуванням

Роботу виконано на кафедрі іноземних мов та технічного перекладу ЛДУБЖ

У статті йдеться про застосування мовленнєвої діяльності на практичних заняттях з іноземної мови за професійним спрямуванням. Представлено навчальний посібник “English for Rescuers”.

Ключові слова: навчальні посібники, навчальний план, мовленнєва діяльність, практичні заняття.

Вовчастая Н. Я. Применение речевой деятельности на практических занятиях из иностранного языка за профессиональным направлением. В статье идет речь о применении речевой деятельности на практических занятиях по иностранном языке за профессиональным направлением. Представлено учебное пособие “English for Rescuers”.

Ключевые слова: учебные пособия, учебный план, речевая деятельность, практические занятия.

Vovchasta N. Ya. The use of Speech Activities at the Practical Classes for Professional Purpose. The article deals with the use of speech activities at the practical classes for special purpose. The training appliance “English for Rescuers” is presented.

Key words: training appliances, curriculum, speech activity, practical exercise.

Постановка наукової проблеми та її значення. На сучасному етапі розвитку цілісного комплексу відносин між нашою та європейськими державами опанування іноземних мов має велике значення насамперед як засіб життєдіяльності людини. Англійська мова як іноземна найширше вивчається в Україні, Європі та в усьому світі. Найчастіше її використовують як мову міжнародного спілкування.

Основне питання нині: як мобілізувати всі творчі можливості та здатність курсантів (студентів) у ВНЗ Міністерства надзвичайних ситуацій України в оволодінні мовою за професійним спрямуванням та викликати до неї інтерес?

Мета статті – аналіз особливостей застосування мовленнєвої діяльності на практичних заняттях з англійської мови (за професійним спрямуванням) на прикладі навчального посібника “English for Rescuers” [1, 156].

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Процеси європейської інтеграції охоплюють усе більше сфер життєдіяльності. Не є винятком і система освіти, особливо вища професійно-технічна школа. Відповідно до Концепції розвитку професійно-технічної освіти в Україні [4] та Указу Президента України “Про додаткові заходи щодо вдосконалення професійно-технічної освіти в Україні” [5], одним із пріоритетних напрямів реформування професійно-технічної освіти є підготовка кваліфікованих фахівців до вирішення нестандартних проблем, швидкого сприйняття новачів та прийняття правильних рішень.

Отже, ми є свідками впровадження практично орієнтованих напрямів навчання у вигляді різноманітних форм (ділові ігри, моделювання ситуацій, тренінги) на практичних заняттях з іноземної мови за професійним спрямуванням. Постійна конкуренція на ринку змушує викладачів шукати нові методики та підходи в підготовці конкурентоспроможного фахівця. Цій проблемі присвятили праці відомі вітчизняні та зарубіжні науковці і педагоги: Н. Ф. Бориска, А. А. Вербицький, Л. П. Голованчук, Г. В. Рогова, Ю. І. Пасов, В. В. Сафонова, А. П. Старков, О. Б. Тарнопольський, С. Р. Шамілов та ін. Питання мовленнєвих ситуацій та їх моделювання на практичних заняттях з іноземної мови в галузі пожежної безпеки та цивільного захисту вивчають такі вітчизняні та зарубіжні дослідники: Л. Дідух, І. Дробіт, Т. Добрянська, Н. Єремєєва, О. Іванів, О. Іващенко, М. Краснодєбська, Н. Криноска, І. Логвиненко, Т. Панова, Л. Попова, О. Спіркіна, Ю. Шевченко, Л. Шугай, Б. Шуневич, Є. Хадинак.

Так, психолог В. О. Артемов переконаний, що наявність “єдності мовного правила і мовленнєвої дії... забезпечує оптимально короткий час роботи і максимальну її ефективність” [2, 137]. Відсутність такої усвідомленої бази під час формування і реалізації відповідних іноземних мовних навичок та вмій, що вимагає потреби багаторазового збільшення “спроб та помилок” для інтуїтивного пошуку й закріплення, необхідних мовленнєвих дій, пов’язана із численними помилками і, відповідно, невпевненістю та незадоволеністю студентів власними результатами.

Слід зазначити, що необхідною умовою навчання є глибокі змістовні робочі програми, навчальні посібники, відповідний допоміжний методичний матеріал із фахових дисциплін.

Отже, у процесі навчання найдоцільніше використовувати, методи, за яких у курсантів розвивається бажання до творчої, продуктивної праці; вони прагнуть до активних дій, досягають успіхів і мотивують власну поведінку; формують моделі поведінки, які потрібні для успішної професійної діяльності. Кожен студент чи курсант має ввійти у свою роль, адаптуватися до неї. Викладачеві слід занотовувати типові помилки студентів, а також бути готовим у процесі навчання зробити зауваження (не обов’язково негативні). У навчальному посібнику ми пропонуємо т. зв. професійні ігри, завдяки яким студенти та курсанти вчаться висловлювати свої думки й наміри під час розв’язування фахового завдання. Наприклад: Завдання 1. In pairs, translate the following sentences and finish the dialogue:

А: Служба 112, слухаю.

В: Хочу повідомити про випадок на водосховищі.

А: Що сталось?

В: Група людей на човні перекинулась у воду, вони не мають рятувальних жилетів....погода жахлива, сильний вітер з дощем....

Також представлено комплекс вправ, у яких акцентується на розвитку нестандартного мислення, формуються ділові якості та риси майбутніх фахівців. Завдання 2. Discussion topics: 1. What makes miners’ lives so vulnerable? 2. What makes rescue operations so difficult, often hopeless? 3. Nowadays, heavy machinery helps miners excavate whatever is being exploited: coal, iron ore, gold or diamonds. Nevertheless, miners spend years of their lives underground, operating these machines. Would you like to be a miner? Who becomes one?

Студентів слід залучати до спільних завдань, до діяльності, яка має конкретну мету: моделювати різноманітні випадки, готувати матеріали для презентацій і дискусій, організовувати міжнародні зустрічі, постійно вживаючи мову за професійним спрямуванням. Можна використовувати перегляд фільмів і відеозаписів, де спілкуються носії мови, спостерігати за невербальними елементами

комунікації та способами вираження емоцій, за тим, як люди починають і підтримують інформаційний та емоційний обмін під час спілкування, як вони обмінюються думками і як вони переривають бесіду.

У зв'язку із цим було дібрано аудіо- та відеоматеріали з навчальними цілями, що впливають на комунікативні потреби майбутніх фахівців. Завдання 3. Watch the report and circle the correct items:
1. The greatest danger in Britain is...

- a) heavy rainfall. b) global warming. c) flooding.

У процесі навчання іноземної мови за професійним спрямуванням слід приділяти особливу увагу роботі з автентичними матеріалами. Завдання 4. Read the paragraphs taken from English magazines and newspapers. Match the titles with the following paragraphs.

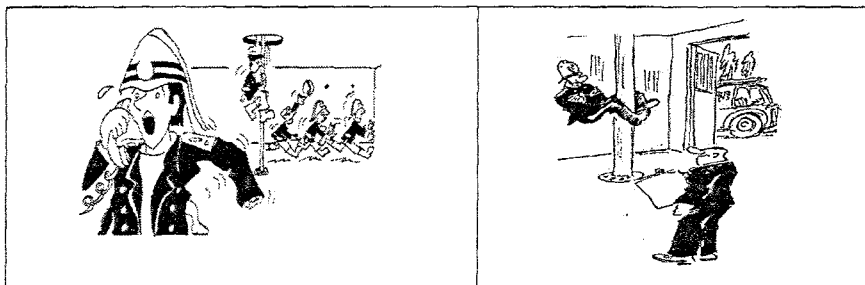
Volcano kills thousands in Columbia	Holiday firm Sun4U collapses, stranding 1, 200 people
-------------------------------------	---

1) About 20,000 people are feared dead after a volcanic eruption in northern Colombia. Four towns in the Andes region are reported to have been buried when ash spewed out of the volcano, Nevadodel Ruiz, causing a mudslide. The...

2) Travel company Sun4U has collapsed, leaving approximately 1,200 customers stuck abroad, most of them in Spain. Its administrators have said that 90 Birmingham-based employees have lost their jobs because of the collapse.

Широко використовуються вправи для опису реальних об'єктів. Наприклад, предмет, який використовують під час гасіння пожежі – вогнегасник, слід описувати за такою схемою: 1) призначення предмета; 2) його зовнішній вигляд; 3) матеріал, із якого його виготовлено; 4) принципи дії; 5) зауваження щодо його експлуатації; 6) марка; 7) відомості з історії предмета.

Слід зауважити, що використання ілюстративного матеріалу, творча, естетична, емоційна сприятлива атмосфера створюють необхідні умови для успішного володіння іноземної мови за професійним спрямуванням. Завдання 5. Match the titles with the pictures: a) "FIREMAN TEST"; b) *The Brewery on fire?! The lads will be there by the time you put the phone down*.

Висновки й перспективи подальших досліджень. Отже, мовленнєва діяльність реалізується в таких видах, а саме: сприйманні (рецепції), усному й письмовому мовленні (продукції), взаємодії (інтеракції) та перекладацькій діяльності. Як наголошує О. П. Зеленська, "комунікативна методологія ґрунтується на принципі комплексного навчання всіх видів мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання, мовлення, письма) в умовах вирішення комунікативних завдань у навчальних мовленнєвих ситуаціях" [3, 33].

Щоб досягти мети в навчанні курсантів та студентів спілкуванню іноземною мовою, слід передбачити широке використання комунікативних вправ на практичних заняттях з іноземної мови. Творчість викладача полягає у створенні або стимулюванні створення студентами таких типів ситуацій, у яких спілкування природно розвивається і в яких студенти (курсанти) можуть застосовувати для реального спілкування те, що вони вивчають більш формально.

Література

1. Англійська мова для рятувальників : [навч. посіб. з англійської мови для курсантів та студентів II курсу навчання за напрямом підготовки "Пожежна безпека" та "Цивільний захист"] / Н. Я. Вовчаста, Л. І. Дідух. – Л. : [б. в.], 2011. – 155 с.

2. Артемов В. А. Психология обучения иностранным языкам / В. А. Артемов. – М. : [б. и.], 1969. – 190 с.
3. Зеленська О. П. Комунікативний підхід у навчанні англійської мови для спеціальних цілей у вищих навчальних закладах МВС України / О. П. Зеленська // Когнітивно-комунікативний аспект навчання іноземних мов для спеціальних цілей. – Л. : ЛЮІ МВС України, 2004. – С. 30–38.
4. Концепція розвитку професійно-технічної (професійної) освіти в Україні // Освіта України. – 2004. – № 56–57.
5. Указ Президента України “Про додаткові заходи щодо вдосконалення професійно-технічної освіти в Україні” // Освіта України. – 2004. – № 75–76.

Статтю подано до редколегії
10.04.2011 р.

УДК 37.035.6

Л. А. Кулішенко – доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін Української академії банківської справи Національного Банку України

Реалізація національного компонента освіти у змісті навчальних дисциплін (на матеріалі сучасних педагогічних журналів)

Роботу виконано на кафедрі соціально-гуманітарних дисциплін УАБС НБУ

У статті проаналізовано реалізацію національного компонента освіти у змісті навчальних дисциплін, визначено основні засоби національного виховання на основі аналізу публікацій педагогічних журналів за період із 1991 до 2004 р.

Ключові слова: національне виховання, засоби національного виховання, навчальна дисципліна.

Кулішенко Л. А. Реализация национального компонента образования в содержании учебных дисциплин (на материале современных педагогических журналов). В статье рассматривается реализация национального компонента образования в содержании учебных дисциплин, обозначаются основные средства национального воспитания на основе анализа публикаций педагогических журналов за период с 1991 по 2004 г.

Ключевые слова: национальное воспитание, средства национального воспитания, учебная дисциплина.

Kulishenko L. A. The Implementation of National Education Component of the Content Subjects (Based on Modern Pedagogical Journals). The article deals with the realization of national component of the education in the content of educational discipline, defined the main means of national upbringing based on the analysis of the publications of pedagogical journals for the period of 1991–2004.

Key words: national upbringing, means of national upbringing, educational discipline.

Постановка наукової проблеми та її значення. У процесі становлення і розвитку молоді української держави ключовою проблемою є духовне відродження. На впровадження в суспільстві певної ідеології впливають кілька факторів: держава з усіма її інститутами, культура в широкому розумінні цього поняття, а також цілеспрямований процес виховання особистості через її всебічний розвиток. Центральною у вітчизняній системі виховання є проблема національного виховання. Актуальність цього питання зумовила його розробку на державно-програмному рівні. За період незалежності української держави затверджено документи із цього питання, а саме: “Концепція національного виховання”, “Концепція виховання дітей та молоді у національній системі освіти”, “Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності” тощо. Поява такої кількості концепцій національного виховання засвідчує про неабиякий інтерес громадськості до цієї проблеми. Пошук оптимального її розв’язання відбувається на теоретичному рівні.